HIRTSHALS FYR 1862 – TIL I DAG

Postkort fra ca. 1920.

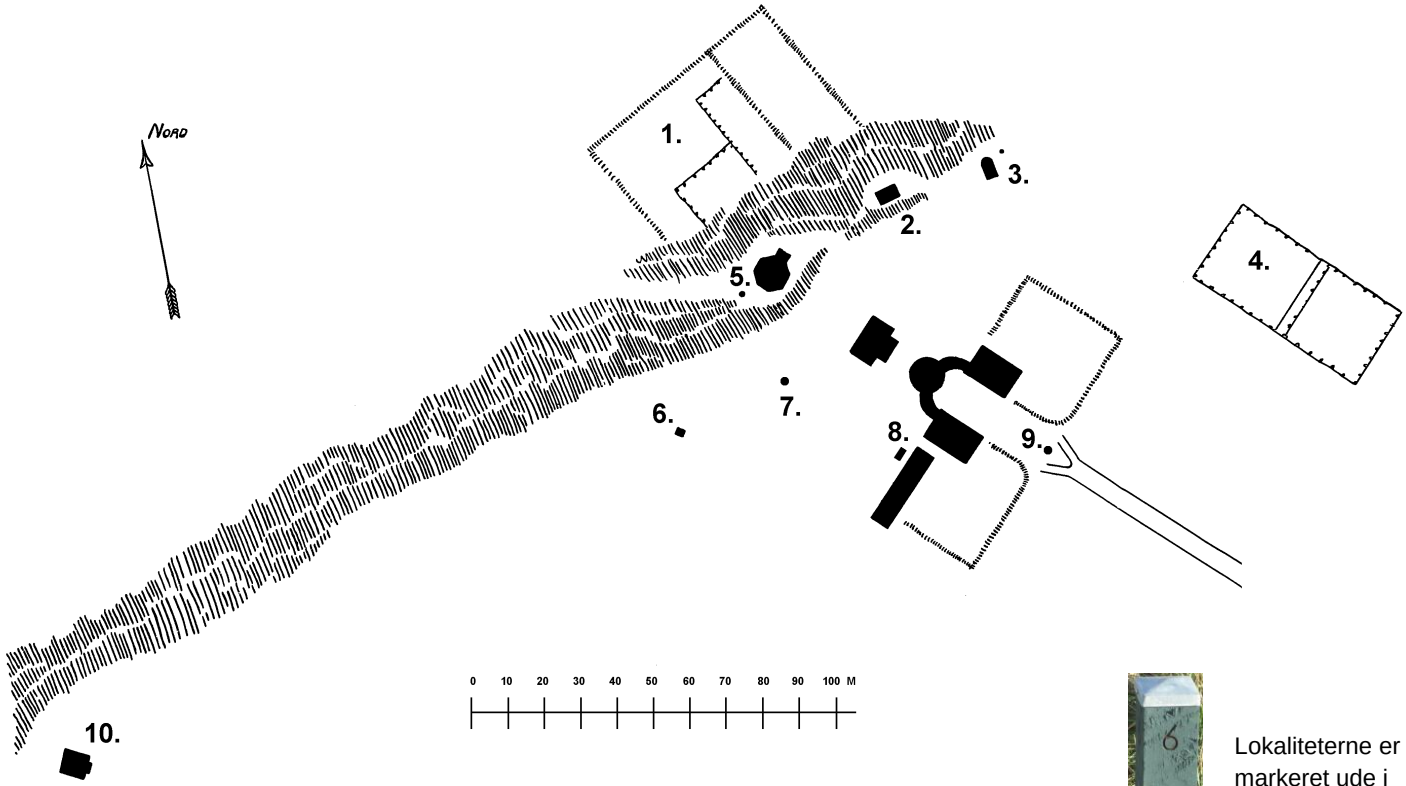

Lokaliteterne er markeret ude i terrænet med disse pæle.

HIRTSHALS FYR

Illustreret Tidende den 30. november 1862

Hirtshals Fyr blev tændt for første gang den 1. januar 1863.

Det blev bygget i Kong Frederik den VII's regeringstid, og kongens monogram pryder tårnet lige over indgangsdøren.

Byggeriet varede 2½ år. Projekteringsarbejdet startede efter ministeriel ordre af 20. februar 1859 om udførelse af tegninger til et fyranlæg ved Hirtshals. Grundstenen blev lagt den 28. juni 1860. Fyrvæsnet havde selv ansvaret og ledelsen af projekteringen og bygningsarbejdet.

I det efterfølgende vil der blive gennemgået de lokaliteter ved fyret, der ikke længere er i funktion.

1. FYRMESTERENS HAVE

Anlagt på den yderste kant mod havet, omkranset af jordvolde for at skabe læ. Grundet det barske klima, blev denne i 1928 flyttet og sammenlagt med fyrassistenternes haver.

2. OLIEHUSET

Oliehuset.

Opført 1878. Nedrevet 1943. Opført af granitsten med et tagpapbelagt bræddetag. Heri blev olien til fyrlampen opbevaret. Tidligere blev olien opbevaret i kælderen under Mesterhuset, men på grund af brandfaren i Mesterhuset, blev dette oliehus opført ude i klitten. Fyrlampen blev udskiftet med en elektrisk glødelampe i 1939.

3. SIGNALSTATIONEN

Hirtshals Fyr ca. 1880.

Oprettet 1871. Nedlagt 1955. Den bestod bl.a. af et træhus, en stor flagmast samt en signalkanon. Herfra kunne man kommunikerer med de forbipasserende skibe. Dette foregik ved hjælp af det internationale flagsystem bestående af signalflag, svarstander og en signalbog.

Skibe der ønskede kontakt med signalstationen, hejste fire flag med skibets kendingsbogstaver i skibets mast, således kunne stationen, ved hjælps af Lloyds skibsregister, se hvilke skib det drejede sig om.

Alle skibe der passerede stationen blev indført i en protokol, og oplysningerne blev indberettet til Børsen. Efter telefonens indførelse på fyret i 1902, blev disse oplysninger indtelefoneret dagligt.

Signalstationen 1914 – 42.

Signalstationen.

Signalhuset var opført af tømmer på et træunderlag. Huset var beklædt ind- og udvendig med brædder. Taget var dækket med tagpap. Huset var delt i 3 rum. Det yderste mod havet var udkigsrummet. De to andre var indrettet med knager til ophængning af signalflag.
Signalhuset blev nedrevet i 1955.

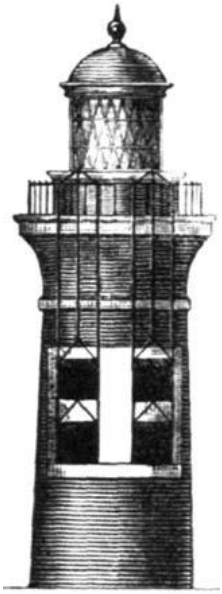

Tavler på issignalapparatet.

I 1879 blev fyret udstyret med et issignalapparat.

På en 6 gange 6 meter hvidmalet flade på fyrets nordside, kunne der ophænges store sorte tavler, der ved dagslys angav issituationen i f.eks. Kattegat og de indre danske farvande.

Et bifyr, som bestod af en kraftig lanterne i bunden af det hvide felt muliggjorde, at man ved nattetide ved hjælp af hvidt, grønt eller rødt blink, kunne orienterer de forbipasserende skibe om issituationen i de danske farvande.

Issignalfeltet på Fyret.

Issignalapparatet og bifyret blev nedlagt i 1953.

4. FYRASSISTENTERNES HAVER

Anlagt 1880. Nedlagt 1975.

Fyrassistenternes haver i forgrunden 1953.

5. MASKIN- OG VANDVÆRKSBYGNINGEN

Opført 1878. Nedrevet 1960. Den 8-kantede bygning var opført af granitsten med en tagkonstruktion af 8 gitterdrager med betontag.

Bygningen indeholdt oprindeligt maskineri til den første tågesignalstation med to kaloriske (varmlufts) maskiner. I 1888 bliver den ene af maskinerne erstattet med en dampmaskine.

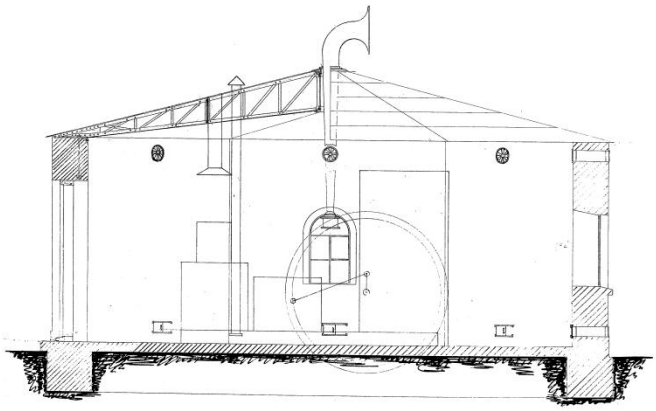

Snit gennem maskinbygningen.

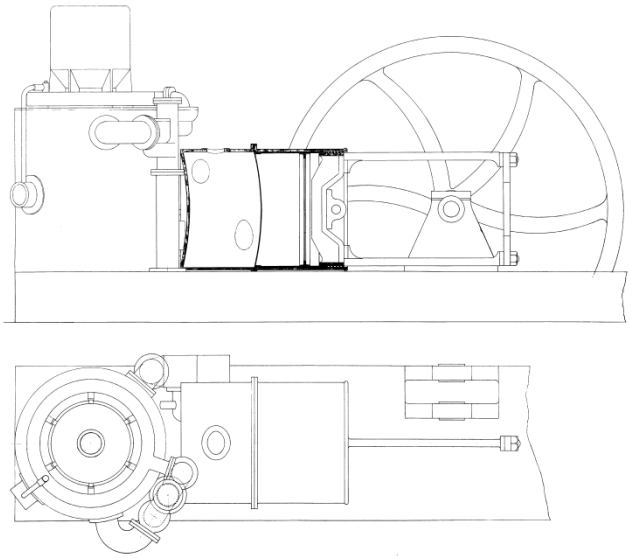

Sirenemaskine 1878-1914.

Bygningen blev i 1914 ombygget til vandværksbygning med filter, pumper og ventiler.

Fyret blev tilsluttet Hirtshals Vandværk i 1939.

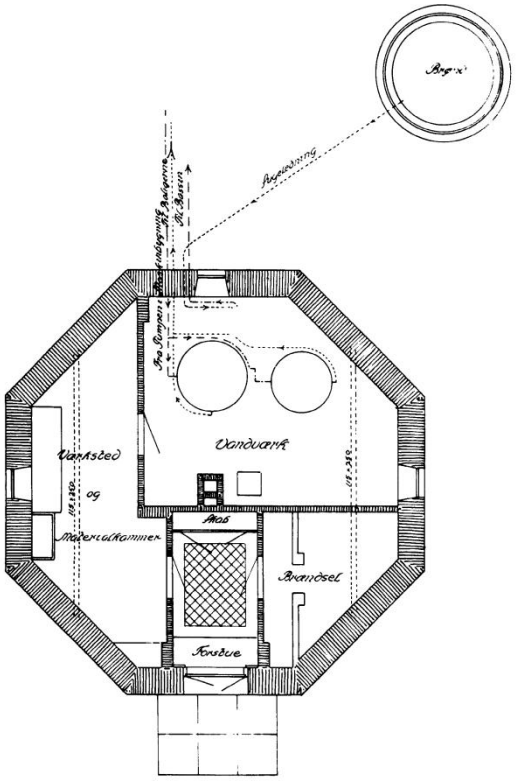

Plan over vandværkbygningen.

6. FYRSKIBSSIGNALMASTEN

Opført 1877. Nedrevet 1952. Masten var 15,5 meter høj, udstyret med en 7,5 meter lang rå.

Masten var rejst på et kryds af to stykker 30 gange 30 cm tømmer placeret på et 3 gange 3 meter kvadratisk betonfundament. På dette fundament var der rejst 8 spær op af masten, som bar et pyramideformet tag af brædder, beklædt med tagpap, som udgjorde et opbevaringsskur til de signalfigurer der anvendtes.

I masten blev der ophængt sorte signalfigurer, hvis antal og placering fortalte skibsfarten om datidens fyrskibe i de indre danske farvande var udlagt på deres station eller om de var inddraget på grund af is.

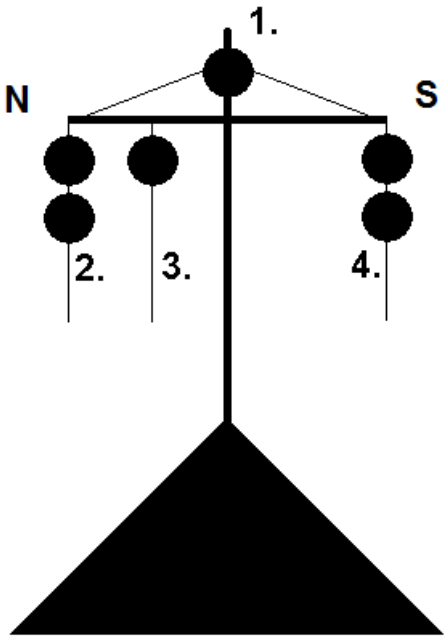

Fyrskibssignalmasten.

Nr. 1. 1 kugle på toppen af masten over råen, når Trindelens fyrskib ikke var på station.

Nr. 2. 2 kugler under den nordlige rånok, når Kobbergrundens fyrskib ikke var på station.

Nr. 3. 1 kugle under kvart rå nord for masten, når Knobens fyrskib ikke var på station.

Nr. 4. 2 kugler under den sydlige rånok, når Læsø Rende Fyrskib ikke var på station.

Fyrskibssignalmasten ca. 1950.

7. RADIOMASTEN

Opført 1963. Nedrevet 1995. Masten var en del af radio-fyret, der sammen med fem andre radiofyr i Danmark, hver sjette minut, udsendte et signal på samme frekvens, som søfarten brugte til en nøjagtig radiopejling af, hvor de befandt sig.

Radiomasten.

Masten var 25 meter høj. Omkring masten var der nedgravet ca. 3 km svær kobbertråd, som dannede den nødvendige kredsmodvægt for signaludsendelsen.

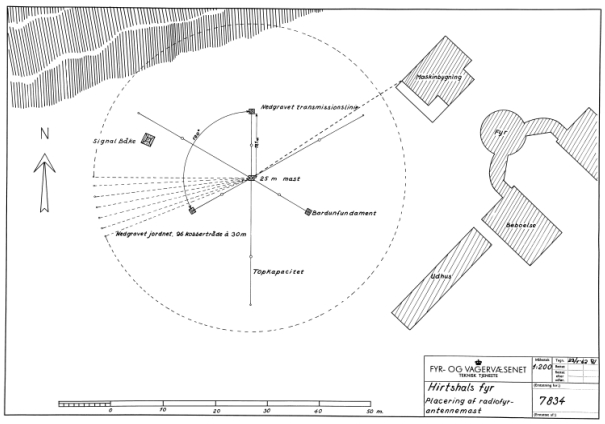

8. BRINTHUSET

Opført 1955. Nedrevet 1979.

Blev brugt til bl.a. opbevaring af trykflasker indeholdende brint, som blev anvendt ved opsendelse af vejrballoner. Disse vejrobservationer blev videregivet til Statens Luftfartsvæsen til brug for udarbejdelse af vejrprognocer.

Brinthuset.

9. SIGNALKANONEN

Fremstillet 1869. Støbt i Finspong, Sverige.
Udlånt af det danske Marineministeriet til Fiskeriforeningens signalfarestation i 1888. Tilgik fyrets signalstation i 1915.
Opsat på det nuværende sted i 1945. Var indtil da placeret ved Signalstationen.

Kaliber: 83,4 mm.
Kanonens vægt: 450 kg.
Kanonens længde: 1,66 m.
Løbets længde: 1,46 m.
Type: 4 punds 9 centner riffelkanon, støbejern.

Signalkanonen ca.1932.

Signalkanonen ca. 1950.

10. SIRENEHUSET

Opført 1914. Ombygget 1958. Nedlagt 1997. Indeholdt bl.a. to store kobberhorn som var en vigtig del af tågesirene-anlægget.

Sirenehuset 1914 - 1942.

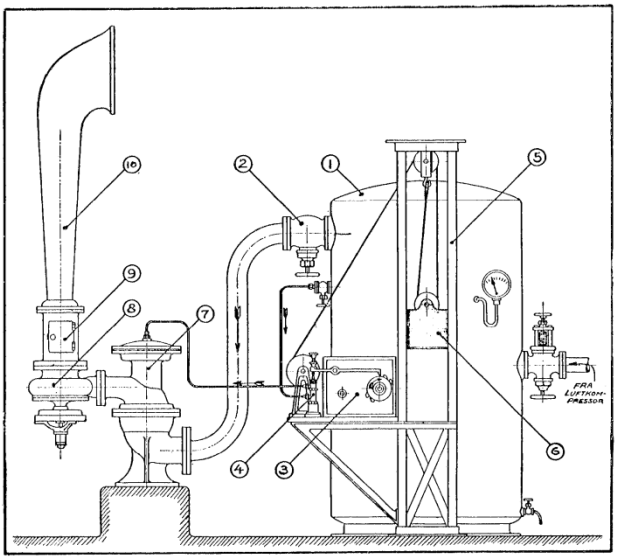

Sireneanlæg. 1) Luftbeholder. 2) Stopventil. 3) Sireneur. 4) Knastventil. 5) Lodkasse. 6) Lod. 7) Udladningsventil. 8) Sirene. 9) Mellemstykke. 10) Sirenehorn.

Tågesireneanlægget afgav to stød – en høj tone umiddelbart efterfulgt af en dyb tone hvert minut. Hvert støds varighed var ca. to sek.

Tågesireneanlægget blev drevet af komprimeret luft, der ved hjælp af en kompressor i maskinhuset blev lageret i tre lufttanke og ført ud til Sirenehuset i en 250 m. lang Ø 65 mm. rørledning.

Huset blev nedrevet af tyskerne under besættelsen i forbindelse med opførelsen af det 10. Batteri. Et nyt blev opført samme sted efter befrielsen.

Sirenehuset 1945 - 1958.

I 1958 blev huset, der ligger syd for fyret, ombygget og forhøjet til det nye firedobbelte supertyfonanlæg. Dette anlæg var i brug indtil 1997.

Herefter var der ikke længere tågesireneanlæg ved Hirtshals Fyr.

Sirenehus 1958 - 1997.